

Piotr Chojnacki

II Międzynarodowy Kongres do badań filozofii średniowiecznej

Collectanea Theologica 32/1-4, 224-227

1962

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

COMMUNICATA

WIZYTA J. Em. KSIĘDZA PRYMASA W ATK

Dnia 5 grudnia 1961 r. Jego Eminencja Ksiądz Kardynał Wyszyński, Prymas Polski, zaszczycił swoją obecnością Akademię Teologii Katolickiej w Warszawie celem spotkania się z profesorami i księżmi studentami Uczelni, udzielając im w kaplicy swego arcybiskupiego błogosławieństwa. W okolicznościowym przemówieniu Jego Eminencja podkreślił doniosłość studiów teologicznych w Polsce oraz potrzebę utrzymania ich na wysokim poziomie naukowym.

II MIĘDZYNARODOWY KONGRES DO BADAŃ FILOZOFII ŚREDNIOWIECZNEJ

Obrady Kongresu miały miejsce w Kolonii w dniach 31 sierpień — 6 wrzesień 1961 r. Kongres był zwołany przez Towarzystwo Międzynarodowe do badań filozofii średniowiecznej, które zawiązało się w Lowanium w czasie Pierwszego Kongresu w 1958 r. Tematem naukowym Kongresu była: „Metafizyka w średniowieczu, jej początek i znaczenie”. Posiedzenia kongresowe odbywały się w gmachu Uniwersytetu Kolońskiego, mianowicie w gmachu Wydziału nauk społecznych i ekonomicznych.

Uniwersytet Koloński nie posiada Wydziału Teologicznego, chociaż jest bardzo duży, bo drugi pod względem liczebności studentów w NRF, rozporządza nowoczesnymi budynkami przystosowanymi do potrzeb nauki. Otoczony jest parkami tak, że młodzież studiująca ma dużo powietrza. Wydział Teologiczny znajduje się w pobliżu Bonn.

Na Uniwersytecie Kolońskim przy Wydziale Filozofii istnieje „Thomas-Institut”, który ma zadania naukowo-badawcze i rozporządza odpowiednim do tego aparatem pomocniczym i dosyć bogatą biblioteką z zakresu mediewaliów filozoficznych.

Dyrektorem tego Thomas-Institut jest prof. dr Paulus Wilpert, autor gruntownej pracy pt. „Das Problem der Wahrheitsicherung bei Thomas von Aquin” 1931 i wielu rozpraw z historii filozofii tudzież redaktor czasopisma „Archiv für Geschichte der Philosophie”. Jako przewodniczący Komitetu Wykonawczego stał się on wraz ze swymi pomocniczymi pracownikami duszą kongresu. Dokonał otwarcia kongresu i przewodniczył obradom prof. dr Antoni Mansion, em. profesor z Lowanium.

W przemówieniu zarysował on zadania obrad i problematykę historyczną filozofii średniowiecznej. Nastąpiły powitania kongresu i życzenia. Ze strony Akademii Teologii Katolickiej powitał kongres w imieniu Rektora i Senatu Akademii Teologii Katolickiej profesor ks. dr Piotr Chojnacki, życząc, aby obrady nad problematyką i drogami filozofii średniowiecza przyczyniły się do rozkwitu filozofii chrześcijańskiej i do jej podążania za rozkwitem kulturowym ludzkości.

Na plenarnych posiedzeniach były następujące referaty: Prof. dr Bern. Geyer z Uniwersytetu Bonn: „Albertus Magnus u. die Entwicklung der scholastischen Metaphysik”.

Prof. dr Vanni Rovigi z Mediolanu: „In margine alla dottrina di Alberto Magno sui trascendentali”.

Prof. dr Ibrahim Madkour z Kairu: „La métaphysique en terre d’Islam”.

Prof. dr M. Schmaus z Monachium: „Die Metaphysik in der Theologie des Johannes Duns Scotus”.

Prof. dr L. de Raeymacker z Lowanium: „La profonde originalité de la métaphysique de St. Thomas d’Aquin”.

Sekcji było osiem.

Na tyle sekcji podzielono referaty zależnie od przeważających tematów.

- 1a Sekcja była poświęcona głównym zagadnieniom, jakie nurtowały w umysłach metafizyków średniowiecznych.
- 2a Sekcja obradowała nad scholastyką wczesnego średniowiecza i nad jej linią rozwojową od logiki do metafizyki.
- 3a Sekcja skupiła referaty dotyczące metafizyki w poglądach plato-nizmu i neoplatonizmu średniowiecza.
- 4a Sekcja rozważała metafizykę w ujęciu św. Tomasza z Akwinu i naj-starczszych dominikanów.

5a Sekcja omawiała filozofię arabską, podzieloną na zwolenników Awerroesa i jego przeciwników.

6a Sekcja zajęła się metafizyką kierunku franciszkańskiego.

7a Sekcja zwróciła uwagę na metafizykę późniejszego średniowiecza.

8a Sekcja zgromadziła referaty najbardziej historyczne i pozytywne, na których poczyniono przegląd rękopisów i wydań z zakresu metafizyki średniowiecznej.

Gdyby zebrać rozważania plenarne i sekcyjne w pewną całość, to przedstawiałyby się one jako rozważanie metafizyki średniowiecza odtworzonej na możliwie konkretnym tle ówczesnych zainteresowań, kierunków myślowych i to nie tylko chrześcijańskich, lecz i arabskich. Tło bowiem konkretne kulturowe nie jest obojętne dla zrozumienia zagadnień i rozwiązań metafizyki średniowiecza.

W Kongresie brało udział około 280 osób z różnych krajów europejskich zwłaszcza sąsiadujących z NRF i ze Stanów Zjednoczonych, a także z Egiptu, z Turcji, Libanu i Iranu. Byli też nieliczni przedstawiciele z Czechosłowacji, Jugosławii i Rumunii. Z Polski było ośmiu przedstawicieli, którzy przeważnie wygłosili referaty. Nazwiska są podane w porządku alfabetycznym.

Prof. ks. dr P. Chojnacki: „Koncepcje epistemologiczne metafizyki u Tomasza z Akwinu i ich źródła”.

Prof. o. dr A. Krąpie OP: „O nowoczesnej interpretacji metafizyki tomistycznej”.

Mgr Z. Kuksewicz: „Komentarz Jakuba z Placentia do «De anima» wg rękopisu B. J. 565, 742”.

Doc. ks. dr M. Kurdziałek: „Źródła filozofii bytu Dawida z Dinant”.

Prof. dr J. Legowicz: „La metaphysique d'Aristote dans l'oeuvre de S. Bonaventure”.

Dr Wł. Seńko: „Komentarze Metafizyki Arystotelesa zachowane w Bibliotece Uniwersytetu Wrocławskiego”.

Prof. dr St. Świeżawski: „O badaniach mediewistów polskich w zakresie historii filozofii”.

Dr Zofia Włodek: „Parę informacji o komentarzach mediewalistycznych metafizyki Arystotelesa, zachowanych w Bibliotece Jagiellońskiej w Krakowie”.

Rezultatem Kongresu były uchwały ożywienia kontaktów między badaczami, a także przyspieszenie wydania niektórych dzieł filozofów arabskich (Avicenna).

Następny Kongres ma się odbyć za trzy lata w Paryżu.

Ostatniego dnia Kongresu odbyło się posiedzenie członków Towarzystwa Międzynarodowego do badań Filozofii średniowiecznej celem wybrania prezesa na miejsce ustępującego prof. dr A. Mansiona. Głosy były podzielone, jedne padły na prof. P. Wilperta, drugie na prof. dr Maurice de Gandillac z Paryża.

Na zakończenie Kongresu przemawiał Minister Kraju Północnej Nadrenii i Westfalii na temat: „Średniowiecze i humanizm”.

Kongres zakończył się wspólnym obiadem w mensa academica, dając w ten sposób okazję uczestnikom do wymiany wrażeń i osobistych zainteresowań naukowych.

Piotr Chojnacki

POSIEDZENIE NAUKOWE WYDZIAŁU FILOZOFII CHRZEŚCIJAŃSKIEJ ATK DNIA 21. IX. 1961

Dnia 21. XI. 1961 r. odbyło się w Akademii Teologii Katolickiej w Warszawie posiedzenie naukowe Wydziału Filozofii Chrześcijańskiej przy udziale pomocniczych pracowników nauki tegoż Wydziału i przy udziale zaproszonych Profesorów innych Wydziałów, a także magistrantów i doktorantów.

Na posiedzeniu tym ks. prof. dr P. Chojnacki dał sprawozdanie z II Międzynarodowego Kongresu dla badań filozofii średniowiecznej. Po sprawozdaniu został przedstawiony referat wygłoszony przez ks. Chojnackiego na tymże Kongresie pt.: „Dwie koncepcje epistemologiczne metafizyki u Tomasza z Akwinu”.

Po referacie nastąpiła dyskusja przeważnie dotycząca twierdzeń wysuniętych przez referenta.

Ks. prof. dr W. Urmanowicz podkreślał, że metafizyka jest nauką chociaż nie posługuje się dowodem, jak matematyka lub fizyka, gdyż dzięki abstrakcji intelektualnej dochodzi do pojęć o treści koniecznej i transcendentalnej.